

OKUMA NOTLARI: FİNWĒ & MÍRIEL YASASI

Bu Ayın Okuması:

- ☐ Morgoth's Ring (Finwë-Míriel Yasası, ss. 239-250)

Valar'ın Divanı okurken düşünmelik:

- Manwë ilk söz alışında Adalet-Şifa ikiliği ortaya koyuyor. Ona göre neden Adalet Şifa değildir? Adaletten ziyade niçin Şifa'yı önceliyor?
- Manwë Bozulmuş Arda ile uğraşıldığını söylüyor. Ama görüşlerini Bozulmamış Arda'ya göre temellendiriyor. Bu size nasıl geliyor? Bahsettiği 'yüksek yol' ve Umut gerçek dünyaya uygun mu?
- Aulë, Míriel'in ölümünün neden Bozulma'dan ziyade Arda'nın dışından (Eru'dan) geldiği görüşünde? Sizce de bu ölüm "yeni şeyler"den biri mi?
- Ulmo ise bu ölümün Arda dışından (Eru'dan) geldiği fikrine karşı çıkıyor. Savları, sizce yeterli mi?
- Yavanna ise Ulmo ile hemfikir olarak Aulë'ye karşı çıkıyor. Hröa ile 'Melkor hammaddesi'¹ ilişkisine dair görüşleri kendi dünyamız için de uygulanabilir mi?
- Niënna ise Adalet'te Merhamet'in önemini vurgulayarak fëa'nın tersine hröa'nın zayıflığına dikkat çeker. Burada merhamet gösterilmesi gereken sizce de Finwë midir?
- Niënna Bozucu'dan gelen ölümü şer olarak nitelerken bu ölüm konusunda aynı görüşte değil. (Aulë gibi) Eru'nun iyilik amacı olmuş mudur?
- Ulmo Eru'nun yarattıklarında bir acziyeti görmekte olduğunu söyler. Bu acziyet Eru'nun bilinçli tasarımı mı?
- Umut'a dair Ulmo'nun bahsettiği acziyete legendarium'da rastlıyor muyuz? 'Sınava tâbî tutulma' bunla mı ilgili?
- Vairë ise Míriel'in fëa'sının kat'iyen geri gelmeyeceğini söyler. Bu durumda Finwë'nin çocuk için evlenmek istemesi bencilce diye düşünülebilir mi?
- Manwë'nin 'Bozulmuş'ta görülen Bozulmamış' ile 'olacak olan Bozulmamış' görüşleri çok mu dinî alegori?
- Mandos'a göre sorumlulukları Şifa değil Adalet sağlamaktır. Neden 'Bozulmuş Arda' koşulları önemli?
- Mandos'un zorbalık-isyan X özgürlük-erdem vurgusu nasıl?

Yasanın Kabulü Sonrası düşünmelik

- Mandos'un Eärendil'e dair söyledikleri düşünülünce sizce yazar bu ölümün Eru'nun tasarımı olduğunu mu imâ ediyor?
- Mandos Niënna'nın, Míriel'in bedenlenmesi ricasını reddeder. Açıklamasını ikincil dünya gerçeklerine ve bizim dünyamız gerçeklerine göre değerlendiriniz.
- Bu konu *Peri Masalları Üzerine*'deki Tolkien'in bahsettiği 'içsel gerçeklik tutarlılığı' (inner consistency of reality)² kavramıyla da değerlendirilebilir. Gerçek hayatta kabul edilmesi zor bir şeyin, ikincil dünya içinde tutarlı görünmesi ve bunu veri kabul etmemiz. Sizce Elfin boşanamaması ve yeniden evlenecekse önceki eşin bir daha bedenlenememesi durumu bu metni okuyuncaya kadar size nasıl geliyordu? Elflerin tek eşli olduğunu biliyordunuz 😊 Bu sizi ayaklandırıyor muydu? Cevap: hayır. Hatta belki romantik geliyordu. O halde içsel tutarlılık iyi oturmuş mu?
- Bu konu özelinde Mandos tutarsız mı? Şifa'ya zorlamak (Mandos'ta tutmak) zorbalık mı? Bu Yasa, isyana sevk eder mi?
- Finwë ile konuşmasından hareketle sizce Míriel erken dönmediği için pişman mı?
- Finwë'nin 2 kişiyi sevebilme görüşü nasıl?
- Finwë'nin kefareti ödeme önerisini nasıl değerlendiriyorsunuz? Manwë'nin bahsettiği yüksek yol'u mu seçiyor?

¹ Morgoth's Ring, "Myths Transformed", VII, *Notes on Motives in the Silmarillion*, (ii), s. 400.

² İLÂVE OKUMA: Verlyn Flieger, "Fantasy and Reality: J.R.R. Tolkien's World and the Fairy-Story Essay", *Mythlore*, Vol. 22, No. 3 <https://dc.swosu.edu/mythlore/vol22/iss3/2/>

ÖZET

Noldor'un Yüce Kralı Finwë'nin eşi Míriel, oğulları Fëanor'un doğumundan sonra bedensel güçsüzlük sebebiyle ölmek ister ve fëa'sı (ruhu) Mandos Salonları'na gider. Ancak bu meseledeki kaide, Eldar'ın fëa'sının Mandos'ta bir süre dinlenip arınıp hröa'sına (bedenine) geri gelmesidir. Míriel geri dönmeyi reddeder. Finwë ise bir süre sonra Vanyar'dan İndis ile evlenmeyi arzu eder. Burada sorun şudur: Elfin fëa'sı Arda'dan ayrılamadığı için ve Mandos'tan istediğinde geri gelebileceği için Finwë'nin hâlâ eşi vardır. Elfler tek eşli olup boşanma olmadığından dolayı Finwë'nin yeniden evlenme talebi Valar'ın önüne gelir. Valar ise bu konunun açıklığa kavuşturulabilmesi için kendi içlerindeki bir divan toplantısında düzenledikleri Yasayı mütaalâ eder.

Divandaki Görüşler

Manwë: Söz konusu olan Bozulmuş Arda'dır ve burada *"Adalet, Şifa değildir"*. Adalet her ne kadar iyi bir şey olsa da var olan şerri devam ettirebilir. Hareketlerimizde Bozulmamış Arda koşullarını dikkate almalıyız. Ölüm Bozulmamış Arda koşullarında Eldar için doğal değildir. Bundan dolayı Finwë'nin evlenmesi için âdil bir pratik çözüm aramak yerine Eru'nun iradesine güvenilmeli ve Finwë sabır içinde beklemelidir.

Aulë: Arda'nın tüm hikâyesi Ulu Müzik'te yoktu ve her çağda, daha önce görülmemiş 'yeni şeyler' vukû bulacaktır. Bu ölümün de Eru'nun eklediği yeni şeylerden biri olduğu ve Eru'nun takdiri olduğu görüşündedir. Çünkü Fëanor en ulu ve kudretli Elf ise, bunun Eldar'ın iyiliğine olması ve yine Eru'nun takdiri olması gerekir.

Ulmo: Eru Çocukların ve Arda'nın kötülüğüne bir takdir göstermez ve bu yeni şeyler, Çocuklara keder vermezdi. Míriel'in ölümü Aman'a hüznün ve acı verdi. Bundan dolayı şerdir ve Melkor'dan kaynaklıdır. Unutulmamalı ki en kudretliler (Fëanor) şerde de en kudretli olanlardır.

Yavanna: Eldar'ın hröar'ı Arda'dan kaynağını almış ve ondan beslenmiştir. Dolayısıyla 'Melkor hammaddesinin' etkisinde kalmıştır. Bu ölüm şerdir.

Niënnar: Adaletin kullanımında merhamet kavramı önemlidir. Míriel dayanılamayacak bir acıdan dolayı öldü ve suçsuzdur. Çocukların fëar'ı zorlanamaz. Finwë ise yalnızlıktan ötürü mutsuzdur ve şifa istemiştir. Biz de yapılması gerekeni yaptık. Ölüm Bozucu'dan gelir ve şerdir. Ancak bu ölümden Eru'nun başka bir niyeti olmuştur ve acı getirmesine gerek olmayabilir.

Ulmo: Eru'nun yarattıklarında Umut'a dair bir acziyet vardır. Míriel Mandos'a giderken geri gelmeme kararıyla gitti. Bedenin iyileşmenin ötesinde zayıflığını kabul ederek gittiği için de iyileşmemiştir. Onun bu davranışı Finwë'nin fëa'sında da bozulmaya yol açmıştır. Ancak eşi gelmeyince umutsuzluğa kapılmıştır ve bu da hatadır. Daha çok çocuk talebiyle yeniden evlenmek istemesi de sevgi bakımından acziyettir. Finwë ısrarcılığı ile Míriel'in iradesini sertleştirmiştir. Finwë sabrı öğrenmelidir.

Vairë: Míriel'in fëa'sı asla geri dönmeyecek, bunu biliyorum. Finwë de asla geri dönmeyeceğinin farkında. Giden eşin, kalan kişi üzerinde söz sahibi olması yanlışır ve bu olay ayrı değerlendirilmelidir.

Manwë: Ölmek Eldar'ın tabiatında mümkün olduğundan ölebilirler. Ancak Eru zaten ölümün var olduğu bir dünyaya ölümü yeni bir şey olarak neden göndersin. Ama yine de Eru her şeyin efendisidir ve olacak her şeyi kendi tasarımının vâsıtası olarak kullanabilir. Çocuklar 'olacak olan Bozulmamış'ı düşünmeli ve Eru'nun iradesinin özlemine duymalıdır. Bu Ayakta Tutan Umut'tur. Çocuklardaki en büyük erdemdir. Yasa aşağı bir yol açar ki yüksek yol olan sabır seçilmelidir.

Námo (Mandos): Görevimiz Bozulmuş Arda ile ilgilenip onun dahilinde adaleti sağlamaktır. Yüksek yol olan sabır

vâsıtasıyla şifa, kişinin kendine vereceği telkindir. Bunun zorlanması ve adaletin engellenmesi zorbalığa yol açar ve isyana sürükler. Çocuklar bu erdeme ancak özgür olurlarsa kavuşabilirler - zorlama ile değil. Yasa âdildir ve geçerli olmalıdır. Bir gün Earendil isimli kişi geldiğinde bu Yasanın getirdiği kedere değdiğini düşünecek ve Valinor kararırken doğan bu ışık karşısında bu bedelin çok büyük olduğunu düşünmeyeceksiniz.

Finwë'nin Ölümü Sonrası

Finwë Melkor tarafından öldürölüp hröa'sı yok edildikten sonra Mandos'a gelip Míriel ile düşünce şeklinde konuşur. Míriel zamanında geri dönse Fëanor'un böyle olmayabileceğini söyler ama İndis'e sevgisi olduğunu ifade eder. Finwë ise Noldor'un krallığının artık oğullarına geçtiğini ifade eder ve İndis'in uzun zaman önce kendisinden ayrıldığını ve aralarında beraberlik olmadığını ifade eder. Mandos'a Míriel'in yerine ebediyete kadar Mandos'ta kalacak olanın kendisi olduğunu ifade ederek Míriel'in fëa'sının tekrar Arda'ya dönebilmesi takasını sunar. Mandos bu kefarete önerisini memnuniyetle karşılar. Míriel Aman'a döner ancak halkın arasına karışmaz. Vairë'nin yanında kalıp Noldor'un hikâyesini dokur.

Orta-dünya Tarihi serisinin 10. cildi olan *Morgoth's Ring*'in ilgili sayfalarının Türkçe çevirisi, Berkay Üdeğer tarafından yapılmış. Sorular bu metne uygun şekilde düzenlenmiştir.

Metin Üzerine İlave Okumalar:

Amelia A. Rutledge. "Justice is not Healing": J. R. R. Tolkien's Pauline Constructs in "Finwë and Míriel". *Tolkien Studies*, Vol. 9. <https://muse.jhu.edu/pub/20/article/482209/summary> [Ücretli akademik dergi olup PDF'i için Berkay Ü'ye yazılabilir]

Statute of Finwë and Míriel. Tolkien Gateway. https://tolkiengateway.net/wiki/Statute_of_Finw%C3%AB_and_M%C3%ADriel